

4. Drukarnia.com.ua. (2024). *Trendy moushn-dyzainu na 2025 rik* [Motion Design Trends for 2025]. Retrieved from <https://drukarnia.com.ua/> [in Ukrainian].
5. Furniss, M. (2017). *Animation: The Global History*. London, UK: Thames & Hudson.
6. Kyiv Post. (2023). *Kriz terny do zirok: rozmova pro rozvytok ukraïnskoï animatsii* [Through Hardships to the Stars: A Conversation about the Development of Ukrainian Animation]. Retrieved from <https://www.kyivpost.com/> [in Ukrainian].
7. Thomas, F., & Johnston, O. (1981). *The Illusion of Life: Disney Animation*. New York, USA: Disney Editions.
8. Kapelhorodska, N. (2017). *Istoriia ukraïnskoï animatsii* [History of Ukrainian Animation]. In *Ukraïnske kino vid 1960-kh do sohodni. Problema vyzhyvannia* [Ukrainian Cinema from the 1960s to the Present. The Problem of Survival] (pp. 201–245). Kyiv, Ukraine: ArtHuss [in Ukrainian].

Осинкіна Н.Д.

заступник директора з навчально-виховної роботи, учителька вищої категорії, старший учитель Херсонського Таврійського ліцею Херсонської міської ради, м. Херсон, Україна

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЛІЦЕЮ

В умовах повномасштабної російської агресії особливого значення набуває проблема формування національно-культурної ідентичності молодого покоління. Освітній простір сьогодні виконує не лише навчальну, а й важливу виховну та соціально-психологічну функцію, спрямовану на збереження духовних цінностей, національної пам'яті та культурної самобутності українського народу. Саме тому питання залучення здобувачів освіти до вивчення й осмислення національної культурної спадщини стає одним із пріоритетних напрямів діяльності сучасного закладу освіти.

Для здобувачів освіти Херсонського Таврійського ліцею, які навчаються в умовах постійних воєнних викликів, дистанційного формату навчання, психологічної напруги та соціальної нестабільності, культурна спадщина виступає не лише джерелом знань про минуле, а й потужним чинником духовної стійкості, громадянського становлення та ціннісного самовизначення. Звернення до історико-культурних надбань України допомагає ліцеїстам усвідомити власну причетність до української нації, відчутти духовний зв'язок поколінь та зрозуміти значення культури як основи державотворення.

Важливим напрямом роботи є формування локальної ідентичності через вивчення історії та культурної спадщини Херсонщини. Здобувачі освіти долучаються до дослідницьких і творчих проєктів, присвячених культурі рідного краю, вивчають традиції Півдня України, створюють презентації, відеоматеріали та цифрові виставки. Така діяльність допомагає учням усвідомити цінність рідного регіону, відчутти відповідальність за збереження історичної пам'яті та формує почуття гордості за українську культурну спадщину.

Аксіологічний потенціал національної культурної спадщини полягає у здатності передавати молодому поколінню систему духовних, моральних, громадянських та естетичних цінностей українського народу. Саме культурна спадщина забезпечує наступність поколінь, збереження історичної пам'яті та формування національної свідомості. У сучасних умовах війни вона стає важливим чинником духовної підтримки молоді, допомагає здобувачам освіти усвідомити власну приналежність до української культурної спільноти, зрозуміти значення свободи, гідності, незалежності та історичної правди.

У процесі освітньої та виховної діяльності ліцею ці цінності поступово трансформуються у внутрішні життєві орієнтири здобувачів освіти, формуючи відповідальне ставлення до історії, культури та майбутнього держави. Залучення учнів до осмислення культурної спадщини сприяє розвитку патріотизму, громадянської активності, поваги до національних традицій та готовності до збереження культурних надбань українського народу. Особливого значення набуває формування у ліцеїстів ціннісного ставлення до культурної спадщини як невід'ємної складової національної безпеки та духовної єдності суспільства.

У Херсонському Таврійському ліцеї реалізація аксіологічного підходу здійснюється через інтеграцію культурної спадщини у навчально-виховний процес, що забезпечує поєднання освітньої, виховної та соціокультурної складових навчання. Педагогічний колектив ліцею спрямовує свою діяльність на створення такого освітнього середовища, у якому кожен учень має можливість не лише отримувати знання про історію та культуру України, а й усвідомлювати їхню особистісну значущість.

Особлива увага приділяється використанню інноваційних цифрових технологій в умовах дистанційного навчання, що є актуальним для освітнього процесу в умовах воєнного стану. Учні залучаються до віртуальних екскурсій

музеями України та світу, інтерактивних подорожей об'єктами культурної спадщини, онлайн-зустрічей, тематичних вебквестів, створення медіапроектів, цифрових презентацій та творчих дослідницьких робіт. Такі форми роботи дозволяють зробити процес пізнання культури більш доступним, емоційно насиченим і практично орієнтованим.

Застосування мистецької педагогіки та цифрових культурних практик допомагає здобувачам освіти не лише засвоювати знання, а й емоційно переживати власний зв'язок із культурою свого народу. Через творчість, рефлексію та спільну діяльність формується активна громадянська позиція, здатність критично мислити, відстоювати національні цінності та усвідомлювати власну роль у збереженні культурного коду України.

Важливим напрямом роботи Херсонського Таврійського ліцею є формування локальної ідентичності здобувачів освіти через дослідження історико-культурної спадщини Херсонщини. В умовах воєнних викликів особливого значення набуває усвідомлення молоддю цінності рідного краю, його історії, культурних традицій та духовних надбань. Саме звернення до локальної спадщини допомагає ліцеїстам зберігати емоційний зв'язок із рідною землею, відчувати себе частиною української культурної спільноти та усвідомлювати відповідальність за майбутнє свого регіону і держави.

Участь здобувачів освіти у творчих, пошукових та дослідницьких проєктах сприяє розвитку інтересу до історії Півдня України, вивченню культурних пам'яток, традицій, народного мистецтва та видатних постатей Херсонщини. Ліцеїсти створюють презентації, відеоматеріали, тематичні виставки, інтерактивні карти, інформаційні проєкти та цифрові колекції, присвячені культурній спадщині рідного краю. Така діяльність не лише поглиблює знання учнів, а й формує повагу до історичної пам'яті, розвиває дослідницькі навички, комунікаційну культуру та вміння працювати з інформаційними ресурсами.

Особливу роль у формуванні ціннісних орієнтацій здобувачів освіти відіграє мистецька педагогіка, яка поєднує освітній процес із творчою самореалізацією учнів. Через есе, творчі роботи, цифрові виставки, відеопроєкти, мистецькі презентації та культурні онлайн-ініціативи ліцеїсти осмислюють значення української культури у сучасному світовому просторі, навчаються аналізувати історичні та культурні процеси, висловлювати власну громадянську позицію та емоційно переживати події сьогодення.

Залучення учнів до мистецької діяльності сприяє розвитку критичного мислення, творчих здібностей, емоційної стійкості та психологічної рівноваги. У складних умовах воєнного часу творчість стає важливим засобом самовираження, духовної підтримки та внутрішньої стабілізації молоді. Саме через культурні та мистецькі практики здобувачі освіти навчаються зберігати національні цінності, проявляти толерантність, повагу до культурного різноманіття та здатність до соціальної взаємодії.

Практичний досвід Херсонського Таврійського ліцею свідчить, що системне залучення учнів до вивчення, осмислення та популяризації національної культурної спадщини сприяє формуванню патріотизму, активної громадянської позиції та усвідомлення культури як важливої складової національної безпеки. У сучасних умовах саме культурна спадщина стає дієвим механізмом консолідації учнівської спільноти, духовної підтримки молоді та зміцнення національної єдності.

Особливого значення набуває формування у здобувачів освіти відповідального ставлення до збереження культурного коду української нації. Усвідомлення цінності історичної пам'яті, традицій, мови та мистецтва сприяє вихованню молоді, здатної не лише зберігати культурні надбання, а й активно популяризувати українську культуру у світовому просторі. Саме тому виховна діяльність ліцею спрямована на формування особистості, яка поєднує високий рівень національної свідомості, духовності та громадянської відповідальності.

Таким чином, аксіологічний підхід у виховній системі Херсонського Таврійського ліцею забезпечує не лише передачу знань про історико-культурні надбання українського народу, а й формування ціннісно зрілої особистості, здатної до збереження, примноження та популяризації культурної спадщини України. У сучасних реаліях саме культура стає важливим чинником духовної стійкості молодого покоління, основою національної ідентичності та запорукою майбутнього розвитку української держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 2011. 376 с.
2. Українське суспільство в умовах війни : колективна монографія / за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ : Інститут соціології НАН України, 2022. 410 с.